

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 12 czerwca 2018 r., doprecyzowanym pismem z dnia 19 stycznia 2019 r., powód W. G. wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego w Ł. kwoty 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia otrzymania przez stronę pozwaną odpisu pozwu oraz kwoty 20.000 zł tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia otrzymania przez stronę pozwaną odpisu pozwu.

Powód wskazał, że swoje roszczenie wiąże z niewłaściwym traktowaniem go jako więźnia o statusie osoby chronionej, co wiązało się z poniżaniem go przez innych więźniów oraz strażników.

(pozew k. 4, pismo k. 78)

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Strona pozwana podniosła, że nie doszło do żadnych nieprawidłowości wobec powoda jako więźnia „chronionego”, wszystkie procedury były w pełni zachowane.

(odpowieź na pozew k. 45-50)

W toku rozprawy w dniu 5 marca 2019 r. powód wskazał, że dochodzone roszczenie dotyczy okresu od marca 2016 r. do stycznia 2019 r.

(rozprawa k. 111v. nagranie 00:20:27-00:41:16)

Pismem z dnia 19 marca 2019 r. powód zmodyfikował powództwo i wniósł o zasądzenie kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

(pismo k. 131-132)

Pozwem wniesionym w dniu 9 lipca 2019 r. powód W. G. wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego w Ł. kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia otrzymania przez stronę pozwaną odpisu pozwu.

Powód wskazał, że swoje roszczenie wiąże z niewłaściwym traktowaniem go jako więźnia o statusie osoby chronionej, poprzez udostępnianie jego imienia, nazwiska, numeru celi m.in. na paczkach żywieniowych i higienicznych, liście wykonywanych telefonów, jak również głośnym wywoływaniu więźnia w trakcie widzeń przy pozostałych osadzonych, co skutkowało naruszeniem godności powoda poprzez udostępnienie jego danych osobowych.

(pozew w sprawie I C 1186/19 k. 4)

Postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Łodzi połączył sprawę I C 1186/19 ze sprawą I C 865/18 do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

(postanowienie w sprawie I C 1186/19 k. 18)

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Strona pozwana podniosła, że nie doszło do żadnych nieprawidłowości wobec powoda jako więźnia „chronionego”, wszystkie procedury były w pełni zachowane.

(odpowiedź na pozew k. 174-176)

W toku rozprawy w dniu 2 marca 2021 r. strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska. Pełnomocnik powoda dodatkowo wniósł o zasądzenie kosztów procesowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego z urzędu, oświadczając, że nie zostały one pokryte w całości, ani w części.

(rozprawa k. 402-403)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W. G. od dnia 23 lipca 2014 r. odbywał karę pozbawienia wolności na terenie Aresztu Śledczego w Ł.. W dniu 5 kwietnia 2019 r., w związku z remontem pawilonu mieszkalnego został przetransportowany do Zakładu Karnego w C., a następnie od 28 stycznia 2021 r. do Aresztu Śledczego w P..

(pismo k. 136, wydruk NOE-SAD k. 391, zeznania powoda k. 402v.-403 nagranie 00:08:19-00:52:33)

W dniu 24 lipca 2014 r. powód został sklasyfikowany jako szeregowy uczestnik podkultury przestępczej.

W dniu 4 grudnia 2015 r. powód zgłosił do wychowawcy, że obawia się o swoje bezpieczeństwo i poprosił o zakwaterowanie w celi ochronnej. W związku z tym dokonano przekwaterowania powoda. W dniu 7 grudnia 2015 r. powód zgłosił do wychowawcy, że nie wyraża zgody na dalsze zakwaterowanie w celi mieszkalnej dla osadzonych chronionych, stwierdzając że nie obawia się o swoje bezpieczeństwo. W związku z tym dokonano przekwaterowania powoda. W dniu 23 stycznia 2016 r. powód ponownie poprosił o zakwaterowanie w celi chronionej. Powód oświadczył, że wprawdzie warunki w dotychczasowej celi były poprawne, jednak nie może tam dłużej przebywać. Jednocześnie wskazał, że nikt nie wyrządził mu krzywdy. W związku z tym dokonano przekwaterowania powoda.

(notatki k. 144-146, wydruk k. 401)

Status więźnia chronionego oznacza, że wszystkie czynności takiego więźnia realizowane są odrębnie od innych osadzonych, tj. wyjście do lekarza, korzystanie z zajęć, wykonywanie pracy, korzystanie z świetlicy. Więźniowie robią wówczas wszystko w odrębnej grupie izolacyjnej, wyłącznie w gronie pozostałych więźniów chronionych. Osoby o tym statusie są doprowadzane na widzenia w sposób odrębny. Czynności ochronne podejmowane wobec tych osób nie różnią się od czynności podejmowanych wobec innych osób. Osadzony chroniony jest objęty ochroną przez 24 godziny. Jeżeli jest osadzony w celi mieszkalnej chronionej wieloosobowej, to teoretycznie może się zdarzyć, że w tej celi zostanie naruszona jego nietykalność cielesna, poza celą jest to teoretycznie niemożliwe. Kiedy realizowany jest ruch osób chronionych, powinien być wstrzymywany ruch innych osadzonych.

Do 2018 r. więźniowie chronieni na widzenia byli doprowadzani do pomieszczenia w kompleksie sali widzeń, które było usytuowane na końcu korytarza i było oddzielone kratą koszową. Było to niewielkie pomieszczenie bez dodatkowego wyposażenia, w którym więźniowie chronieni oczekiwali na widzenie i sprowadzenie po widzeniu do celi mieszkalnej. Jeżeli osadzony był doprowadzony do sali widzeń, to mógł być zobaczony przez innego osadzonego. Nie było możliwości całkowitego odizolowania więźniów chronionych od pozostałych osadzonych. Więźniowie z grupy ochronnej wprawdzie doprowadzani byli na widzenia osobno, ale w ramach bezpieczeństwa zamykani za kratą, przy czym inni osadzeni doskonale wiedzieli dlaczego ktoś znajduje się za kratą, wówczas też wyzywali więźniów izolowanych, szydzili z nich.

W związku z tym, że powód był osadzonym chronionym, to inni osadzeni wyzywali go, grozili mu i innym osadzonym tej kategorii podczas oczekiwania więźniów na widzenie w w/w pomieszczeniu.

(zeznania powoda k. 111v.-112 nagranie 00:20:27-00:48:18, k. 402v.-403 nagranie 00:08:19-00:52:33, zeznania świadka J. C. k. 112v.-113 nagranie 00:56:22-01:21:55, zeznania świadka M. A. k. 113-113v. nagranie 01:23:02-01:41:23, zeznania świadka J. W. k. 113v.-114 nagranie 01:46:20-02:02:13, zeznania świadka T. K. k. 114-114v. nagranie 02:03:16-02:13:24, zeznania świadka K. M. k. 235-235v. nagranie 00:32:11-00:50:20,

zeznania świadka S. P. k. 236-236v. nagranie 00:53:10-01:13:44, zeznania świadka D. K. k. 237-237v. nagranie 01:20:05-01:35:08, zeznania świadka R. Ł. k. 237v.-238 nagranie 01:41:31-02:05:07, zeznania świadka S. C. k. 238v.-239 nagranie 02:06:28-02:33:08)

W październiku 2018 r. w Areszcie Śledczym w Ł. przeprowadzono remont i od tego czasu znajduje się tam oddzielne pomieszczenie z ławeczką dla więźniów chronionych oczekujących na widzenie, bez kontaktu z osadzonymi, którzy nie należeli do grupy chronionej.

(okoliczność bezsporna)

W trakcie widzeń osoby odwiedzające osadzonych otrzymują kluczyk do szafek depozytowych. Kluczyki są numerowane i przypisane do numeru stolika, przy którym odbywa się widzenie. Po sali widzeń mogą przemieszczać się jedynie osoby odwiedzające, osadzeni nie mogą poruszać się po S. widzeń. Informację o zakończeniu widzenia funkcjonariusz przekazuje podchodząc do stolika, bądź wywołując numer stolika. Funkcjonariusz dozoru widzenia posiada jedynie kartę ewidencyjną osadzonego, zawierającą zdjęcie osadzonego, imię, nazwisko, imię ojca oraz pesel osadzonego. Karty ewidencyjne znajdują się w biurku funkcjonariusza dozoru.

(zeznania pisemne świadka T. M. k. 276)

W okresie od 21 sierpnia 2014 r. do czasu w/w remontu powód odbył łącznie 37 widzeń. W niektóre dni, kiedy widzenia odbywał powód widzenia odbywali także inni więźniowie chronieni m.in. J. C. (2) (5 lutego 2015 r. w godz. 9:30-11:00, powód w godz. 13:45-14:45; 4 sierpnia 2015 r. w godz. 9:20-10:50, powód w godz. 12:40-13:40; 14 grudnia 2015 r. w godz. 11:35-12:35, powód w godz. 10:55-11:55; 18 stycznia 2016 r. w godz. 11:15-12:15, powód w godz. 13:15-14:15). Z kolei w dni, w które widzenia odbywał powód więźniowie J. W. (2), S. P. (2), R. Ł. (2), D. K. (2), K. M. (2), M. A. (2), T. K. (2) nie odbywali widzeń.

(przeładowanie widzeń k. 216-233)

W trakcie odbywania kary pozbawienia wolności więźniowie mogą otrzymywać od rodzin paczki żywnościowe oraz higieniczne. Rodzina, która chce zapewnić osadzonemu paczkę wypełnia w tym celu specjalny druk, który następnie kontrolowany jest przez inspektora, a po zatwierdzeniu trafia do kantyny gdzie przygotowana jest paczka. Paczki przygotowują osoby zatrudnione w kantynie. Przygotowaną paczkę umieszczano w reklamówce, do której wkładano także dane osoby zamawiającej oraz osadzonego, w tym jego imienia, nazwiska i numeru celi. W oddziale mieszkalnym funkcjonariusz wydaje paczkę osadzonemu, który kwituje jej odbiór.

(zeznania świadka K. M. k. 235-235v. nagranie 00:32:11-00:50:20, zeznania świadka S. P. k. 236-236v. nagranie 00:53:10-01:13:44, zeznania pisemne świadka A. B. k. 283)

W trakcie odbywania kary pozbawienia wolności osadzeni mogą korzystać z telefonu, znajdującego się na terenie jednostki penitencjarnej. Dla celów porządkowych i organizacyjnych prowadzone są listy telefonów, stanowiące pomoc dla oddziałowych i znajdujące się w dyżurce. Dyżurka jest pomieszczeniem zamkniętym i ma do niej dostęp jedynie funkcjonariusze. Na liście osadzonych korzystających z telefonu znajdują się takie dane jak imię i nazwisko osadzonego, jego data urodzenia, klasyfikacja więźnia, numer celi.

(lista k. 202-203, zeznania świadka S. P. k. 236-236v. nagranie 00:53:10-01:13:44, zeznania świadka S. C. k. 238v.-239 nagranie 02:06:28-02:33:08, , zeznania pisemne świadka A. B. k. 283)

Powyższy stan faktyczny, Sąd ustalił w oparciu o wskazany materiał dowodowy, w postaci dokumentów oraz zeznań wymienionych świadków i powoda, których prawdziwość nie budzi wątpliwości i w istocie nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania.

Sąd jednakże nie dał wiary zeznaniom świadków M. A. (2), J. W. (2), T. K. (2) w zakresie w jakim świadkowie zeznawali, że byli naoczni świadkami negatywnych zachowań pozostałych współwięźniów względem powoda

podczas oczekiwania na widzenie w tzw. pomieszczeniu za kratą. Jak bowiem wynika z kart ewidencji widzeń w/w świadkowie w ogóle nie odbywali widzeń w tych samych dniach co powód.

Sąd Okręgowy zauważył, co następuje:

Podstawą prawną roszczeń powoda W. G. o zadośćuczynienie, zarówno w sprawie I C 865/18 jak i I C 1186/19, jest przepis art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 23 i art. 24 k.c. oraz art. 448 k.c.

Zgodnie z treścią art. 417 § 1 k.c., za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Przesłankami odpowiedzialności Skarbu Państwa są zatem: szkoda, fakt jej wyrządzenia przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej oraz łączący te zdarzenia normalny związek przyczynowy.

W razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia (art. 448 k.c. w zw. z art. 23 k.c. i art. 24 k.c.).

Przesłanką ochrony dóbr osobistych na podstawie art. 23 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. jest bezprawność ich zagrożenia lub naruszenia. Bezprawne jest zachowanie sprzeczne z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Przepis 24 § 1 k.c. ustanawia domniemanie bezprawności działania. Dlatego w procesie o ochronę dóbr osobistych to pozwany ma obowiązek wykazać, że jego działanie nie było bezprawne. Działanie nie jest bezprawne zwłaszcza wówczas, gdy jest oparte na przepisie obowiązującego prawa. Ciężar dowodu, że warunki w zakładzie karnym odpowiadały obowiązującym normom i nie doszło do naruszenia dóbr osobistych, spoczywa na pozwanym (art. 6 w zw. z art. 24 k.c.), a zatem pokrzywdzony żądający na podstawie art. 448 k.c. kompensaty krzywdy nie musi dowodzić bezprawności naruszenia dobra osobistego.

W sprawie o sygnaturze akt I C 865/18 roszczenie powoda okazało się częściowo zasadne i w takim zakresie zostało uwzględnione.

Powód podał, że swoje roszczenie wiąże z osadzeniem w Areszcie Śledczym w Ł. w okresie od marca 2016 r. do stycznia 2019 r. Od 23 stycznia 2016 r. powód miał status więźnia chronionego. Wraz z innymi osadzonymi „chronionymi” wychodził z celi tylko aby zatelefonować i po posiłek, a także na widzenia. Jak wynika z zebranego w sprawie materiału do czasu przeprowadzenia remontu w Areszcie Śledczym w październiku 2018 r. i wydzielenia osobnego pomieszczenia dla więźniów chronionych, oczekujących na widzenie, więźniowie tacy byli doprowadzeni bezpośrednio do sali widzeń lub do pomieszczenia w kompleksie sali widzeń, które jest usytuowane na końcu korytarza oddzielone kratą koszową. Nie było wówczas realnej możliwości oddzielenia więźniów chronionych od pozostałych więźniów oraz osób trzecich. Osoby te doskonale zdawały sobie sprawę, że więźniowie przebywający w pomieszczeniu „za kratą” to więźniowie chronieni. W trakcie oczekiwania na widzenie oraz po jej odbyciu, w czasie gdy powód znajdował się w w/ w pomieszczeniu, inni współwięźniowie – bez statutu osoby chronionej, jak również osoby trzecie, ubliżały powodowi, wyzywały go stosując określenia powszechnie uznawane za wulgarne i obraźliwe, szydziły z niego.

Należy podkreślić, że godność osobista jest sferą osobowości, która konkretyzuje się w poczuciu własnej wartości człowieka i oczekiwaniu szacunku ze strony innych ludzi. Poczucie to, które stanowi istotny element psychiki człowieka, kształtowane jest przez szereg okoliczności zewnętrznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 1989 r., I CR 143/89, OSPiKA 1990, poz. 330). Zgodnie z treścią art. 30 Konstytucji RP przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Każdy jest obowiązany szanować wolności i prawa innych. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanowione tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku

publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Doniosłe znaczenie dla ochrony dóbr osobistych ma także Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzona w R. dnia 4 listopada 1950r., zmieniona następnie Protokołami nr (...) oraz uzupełniona Protokołem nr (...) (Dz. U. z 1993r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) zawierająca katalog praw i wolności przysługujących każdemu człowiekowi. Art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności stanowiący, że nikt nie może być poddany torturom ani nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu lub karaniu, wprowadza obowiązek władzy publicznej zapewnienia osobom osadzonym w zakładach karnych godziwych i humanitarnych warunków odbywania kary pozbawienia wolności, nienaruszających godności ludzkiej. Łączy się z tym wynikający z art. 8 ust. 1 Konwencji nakaz poszanowania życia prywatnego obywateli i ich prawa do intymności, co w odniesieniu do osób osadzonych w zakładach karnych oznacza obowiązek zapewnienia takich warunków bytowych i sanitarnych, w których godność ludzka i prawo do intymności nie doznają istotnego uszczerbku. Natomiast w myśl postanowień Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, przyjętej w N., godność ludzka jest nienaruszalna. Musi być szanowana i chroniona. Każdy ma prawo do poszanowania swej integralności fizycznej i psychicznej.

Niewątpliwie w niniejszej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem godności osobistej powoda. Powód podlegał ochronie, co pociąga za sobą szczególne obowiązki jednostki penitencjarnej w zakresie zapewnienia mu bezpieczeństwa oraz zagwarantowania ochrony danych osobowych, wizerunku przed innymi współosadzonymi, czego strona pozwana nie dopełniła. Z dokonanych przez Sąd ustaleń faktycznych wynika, że dochodziło do sytuacji naruszania godności osobistej powoda przez innych osadzonych, polegającego na szydzeniu z niego, wyzywaniu go, czy ubliżaniu mu w związku z identyfikacją jako więźnia posiadającego status chronionego. Skoro strona pozwana zdecydowała o objęciu powoda tym statusem w związku z jego prośbą, uzasadnioną poczuciem braku bezpieczeństwa, i umieszczeniem go w specjalnie wyselekcjonowanej grupie osadzonych, żeby zapewnić mu bezpieczeństwo i w zasadzie powód przebywał tylko z osobami mającymi tą samą kwalifikację, jako osoby chronione, to niezrozumiałym dla Sądu jest narażanie powoda na dotkliwe zachowania ze strony pozostałych osadzonych, w tym tzw. grypsujących, w trakcie doprowadzania powoda na widzenia i oczekiwanie przez niego na sprowadzenie po odbyciu widzenia do celi. O braku zapewnienia prawidłowych warunków w tym zakresie w sposób jednolity, uzupełniający się i nie wzbudzający podejrzeń co do wiarygodności zeznań opowiadali zarówno świadkowie, jak i sam powód. Umieszczenie osób chronionych w pomieszczeniu „za kratą” mogło jedynie fizycznie ochronić tę kategorię więźniów przed pozostałymi współosadzonymi i osobami trzecimi, ale psychicznie narażało ich na nieprzyjemności i naruszenie ich godności osobistej w sferze psychicznej. Opisywane warunki wskazują, że więźniowie chronieni byli wówczas niejako wystawieni na widok „publiczny”, co pozwalało innym więźniom ich zidentyfikować. Podkreślić należy, że strona pozwana doskonale zna realia panujące wśród osadzonych i zdaje sobie sprawę, że wszelkie nieprawidłowości w zakresie warunków odbywania kary pozbawienia wolności pociągają za sobą bardzo niekorzystne konsekwencje, zwłaszcza dla osadzonych o innym statusie.

Mając powyższe na uwadze Sąd na mocy art. 448 k.c. w zw. z art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 23 k.c. oraz z art. 24 § 1 k.c. zasądził od Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego w Ł. na rzecz powoda kwotę 5.000 zł. W ocenie Sądu kwota ta jest adekwatna do charakteru naruszonego dobra osobistego, czasu trwania tego naruszenia oraz stopnia zawinienia strony pozwanej.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie od zasądzonej kwoty Sąd orzekł na podstawie przepisu art. 481 k.c. Jako termin początkowy naliczania odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty zasądzonej tytułem zadośćuczynienia, Sąd przyjął dzień 16 października 2018 r., tj. następny dzień po dniu, w którym strona pozwana odebrał odpis pozwu w niniejszej sprawie.

W pozostałej części powództwo podlegało oddaleniu. Zdaniem Sądu żądanie zadośćuczynienia w wyższej kwocie niż zasądzona uznać należy za zbyt wygórowane i niezaskługujące na uwzględnienie.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu orzeczono na podstawie § 14 ust. 1 pkt 26 w zw. z § 2 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 listopada 2018 roku w sprawie ponoszenia

przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2019 r. poz. 68).

Powód wygrał proces w niewielkim zakresie. Uwzględniając charakter sprawy oraz sytuację materialną i życiową powoda, Sąd na podstawie przepisu art. 102 k.p.c. nie obciążył go kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej.

W oparciu o przepis art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 755) Sąd nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi, gdyż powód został uprzednio zwolniony od kosztów sądowych, a Sąd nie znalazł podstaw do zmiany decyzji w tym zakresie.

W sprawie o sygnaturze akt I C 1186/19 roszczenie powoda okazało się niezasadne i w całości podlegało oddaleniu.

W treści pozwu powód wskazał, że wskutek nieprawidłowości do jakich miało dochodzić na terenie Aresztu Śledczego w Ł. w postaci udostępniania jego imienia, nazwiska, numeru celi m.in. na paczkach żywnościowych i higienicznych, liście wykonywanych telefonów, jak również głośnym wywoływaniu więźnia w trakcie widzeń przy pozostałych osadzonych doszło do naruszenia godności powoda, jako więźnia chronionego, poprzez udostępnienie jego danych osobowych osobom nieuprawnionym.

W myśl art. 82 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) (...) z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) z dnia 27 kwietnia 2016 r. (Dz.Urz.U.E.L Nr 119, str. 1), dalej: (...), każda osoba, która poniosła szkodę majątkową lub niemajątkową w wyniku naruszenia rozporządzenia, ma prawo uzyskać od administratora lub podmiotu przetwarzającego odszkodowanie za poniesioną szkodę (ust. 1). Każdy administrator uczestniczący w przetwarzaniu odpowiada za szkody spowodowane przetwarzaniem naruszającym niniejsze rozporządzenie. Podmiot przetwarzający odpowiada za szkody spowodowane przetwarzaniem wyłącznie, gdy nie dopełnił obowiązków, które rozporządzenie nakłada bezpośrednio na podmioty przetwarzające, lub gdy działał poza zgodnymi z prawem instrukcjami administratora lub wbrew tym instrukcjom (ust. 2). Administrator lub podmiot przetwarzający zostają zwolnieni z odpowiedzialności, jeżeli udowodnią, że w żaden sposób nie ponoszą winy za zdarzenie, które doprowadziło do powstania szkody (ust. 3).

Według definicji zawartej w (...), „dane osobowe” oznaczają wszelkie informacje o zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej („osobie, której dane dotyczą”); możliwa do zidentyfikowania osoba fizyczna to osoba, którą można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować, w szczególności na podstawie identyfikatora takiego jak imię i nazwisko, numer identyfikacyjny, dane o lokalizacji, identyfikator internetowy lub jeden bądź kilka szczególnych czynników określających fizyczną, fizjologiczną, genetyczną, psychiczną, ekonomiczną, kulturową lub społeczną tożsamość osoby fizycznej (art. 4 pkt 1 (...)). (...) oznacza operację lub zestaw operacji wykonywanych na danych osobowych lub zestawach danych osobowych w sposób zautomatyzowany lub niezautomatyzowany, taką jak zbieranie, utrwalanie, organizowanie, porządkowanie, przechowywanie, adaptowanie lub modyfikowanie, pobieranie, przeglądanie, wykorzystywanie, ujawnianie poprzez przesłanie, rozpowszechnianie lub innego rodzaju udostępnianie, dopasowywanie lub łączenie, ograniczanie, usuwanie lub niszczenie (art. 4 pkt 2 (...)). Natomiast „administrator” oznacza osobę fizyczną lub prawną, organ publiczny, jednostkę lub inny podmiot, który samodzielnie lub wspólnie z innymi ustala cele i sposoby przetwarzania danych osobowych; jeżeli cele i sposoby takiego przetwarzania są określone w prawie Unii lub w prawie państwa członkowskiego, to również w prawie Unii lub w prawie państwa członkowskiego może zostać wyznaczony administrator lub mogą zostać określone konkretne kryteria jego wyznaczania (art. 4 pkt 7 (...)).

Z przepisów (...) wynika, że przetwarzanie danych osobowych jest zgodne z prawem wyłącznie w przypadkach, gdy – i w takim zakresie, w jakim – spełniony jest co najmniej jeden z poniższych warunków, określonych m.in. w art. 6 lit. c) o treści: przetwarzanie jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze, oraz art. 6 lit f) o treści: gdy przetwarzanie jest niezbędne do celów wynikających z prawnie uzasadnionych interesów realizowanych przez administratora lub przez stronę trzecią, z wyjątkiem sytuacji, w których nadrzędny charakter

wobec tych interesów mają interesy lub podstawowe prawa i wolności osoby, której dane dotyczą, wymagające ochrony danych osobowych, w szczególności gdy osoba, której dane dotyczą, jest dzieckiem.

Ponadto, co istotne w niniejszej sprawie, w art. 5 ust. 1 lit. c) (...) wyrażona została zasada „minimalizacja danych”, zgodnie z którą dane osobowe muszą być adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane.

Natomiast w polskim prawie cywilnym zasada ochrony dóbr osobistych człowieka wyrażona została w art. 23 k.c., w myśl którego dobra osobiste człowieka, pozostają pod ochroną prawa cywilnego, niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Katalog chronionych dóbr osobistych wymienionych w art. 23 k.c. ma przy tym jedynie charakter przykładowy, na co wskazuje sformułowanie „w szczególności”, nie jest to więc katalog wyczerpujący. Środkiem ochrony naruszonych dóbr jest m.in. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę (art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 zd. 3 k.c.). Przesłanką roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia na podstawie przytoczonych przepisów jest wykazanie przez pokrzywdzonego faktu naruszenia konkretnego dobra osobistego oraz doznania krzywdy na skutek naruszenia dobra osobistego. Przepis art. 448 k.c. został umieszczony w tytule VI księgi trzeciej Kodeksu cywilnego „Czyny niedozwolone”, zatem stosuje się do niego zasady reżimu odpowiedzialności deliktowej (vide: orz. SN z dnia 12.12.2002 r., V CKN 1581/00, OSNC 2004/4/53 i z dnia 24.01.2008 r., I CSK 319/07, LEX nr 448025). Warunkiem przyznania zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę jest więc wina podmiotu, który dopuścił się naruszenia (art. 415 k.c.). Ciężar dowodu w zakresie winy spoczywa na podmiocie, który dochodzi ochrony swoich dóbr osobistych.

Przepis art. 24 § 1 k.c. formułuje domniemanie bezprawności naruszenia dóbr osobistych, zatem to na pozwanym ciąży obowiązek wykazania, że jego działanie naruszające dobra osobiste powoda nie było bezprawne. Zawiniony czyn sprawcy, pociągający za sobą odpowiedzialność cywilną, musi wykazywać znamiona niewłaściwości postępowania zarówno od strony przedmiotowej, co określa się mianem bezprawności czynu, jak i od strony podmiotowej, co określa się jako winę w znaczeniu subiektywnym. Bezprawność – jako przedmiotowa cecha sprawcy czynu – jest ujmowana jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym, przez który rozumie się nakazy i zakazy wynikające nie tylko z norm prawnych (z zakresu prawa cywilnego, karnego, administracyjnego, pracy, finansowego, itp.), lecz także wynikające z norm moralnych i obyczajowych określane jako „zasady współżycia społecznego” lub „dobre obyczaje” (por. Gerard Bieniek, w: Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania, tom 2, Warszawa 2005, s. 235-236; orz. SN z dnia 19.07.2003 r., V CKN 1681/00, LEX nr 121742). Wina w znaczeniu subiektywnym odnosi się natomiast do sfery zjawisk psychicznych człowieka i rozumie się ją jako naganną decyzję odnoszącą się do podjętego przez niego bezprawnego czynu, z tym że w przypadku osób prawnych kwalifikacja ta odnosić będzie się do osób wchodzących w skład organu uprawnionego do reprezentacji osoby prawnej (art. 416 k.c.). Zatem na gruncie prawa cywilnego winę można przypisać podmiotowi prawa, kiedy istnieją podstawy do negatywnej oceny jego zachowania zarówno z punktu widzenia obiektywnego, jak i subiektywnego – tzw. zarzucalność postępowania (tak SN w orz. z dnia 26 września 2003 r., IV CK 32/02, LEX nr 146462).

Wskazać także należy, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd – zgodnie z art. 448 k.c. – „może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone” odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę”. Oznacza to, że nawet w razie stwierdzenia naruszenia dobra osobistego przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego nie jest obligatoryjne, lecz ma charakter fakultatywny – pozostawiony swobodnemu uznaniu sędziowskiemu. Zasadność przyznania zadośćuczynienia pieniężnego, jak i jego wysokość, zależą od oceny całokształtu okoliczności faktycznych sprawy, takich jak rodzaj naruszonego dobra, rozmiar doznanego uszczerbku, charakter następstw naruszenia, stopień zawinienia sprawy, stosunki majątkowe zobowiązanego i uprawnionego, itp. (tak też: G. B., w: Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania. Tom 1, Warszawa 2005, s. 492; Sąd Najwyższy w orz. z 19.04.2006 r., II PK 245/2005 i Sąd Apelacyjny w Poznaniu w orz. z 11.01.2007 r., I ACa 833/2006, LEX nr 298413).

Mając powyższe rozważania na uwadze wskazać należy, że powód w choćby minimalnym stopniu nie wykazał, że na gruncie niniejszej sprawy doszło do naruszenia jego dóbr osobistych. Z ustaleń poczynionych przez Sąd wynika bowiem, że nie mogło dojść do naruszenia dobra osobistego powoda w trakcie odbywania widzeń, korzystania

z telefonu bądź w trakcie doręczania mu paczek żywieniowych lub higienicznych poprzez udostępnienie osobom postronnym jego danych osobowych. Zebrany materiał dowodowy wskazuje, że na terenie Aresztu Śledczego w Ł. przestrzegane są zasady, zgodnie z którymi dane osobowe osadzonych nie są i nie mogą być ujawnione osobom trzecim, które nie są do tego uprawnione i upoważnione.

W pierwszej kolejności nieudowodnione okazało się głośnie wywoływanie więźniów z imienia i nazwiska w trakcie odbywania widzeń. W Areszcie Śledczym w Ł. w trakcie widzeń osoby odwiedzające osadzonych otrzymują numerowane kluczyki do szafek depozytowych, które są przypisane do konkretnych stolików, przy których odbywa się widzenie. Zgodnie z wewnętrznymi procedurami po sali widzeń mogą poruszać się jedynie funkcjonariusze Aresztu i to oni przekazują informacje o zakończeniu widzenia podchodząc do określonego stolika, bądź wywołując numer stolika. Nie ma tym samym mowy o udostępnianiu osobom postronnym jakichkolwiek danych osobowych więźniów, którzy w danym momencie odbywają widzenie.

Powód nie wykazał także, aby dochodziło do naruszenia jego dóbr osobistych w trakcie przygotowywania i dostarczania paczek żywieniowych lub higienicznych. Na gruncie niniejszej sprawy ustalono, że paczki przygotowywane są przez osoby zatrudnione w kantynie, po wcześniejszym wypełnieniu przez rodzinę osadzonego specjalnego druku i zaakceptowaniu go przez inspektora. Następnie przygotowaną paczkę z określonymi artykułami umieszcza się reklamówce, w której umieszcza się także dane osoby zamawiającej oraz osadzonego poprzez wskazanie jego imienia, nazwiska oraz numeru celi. Tak przygotowane paczki rozdaje więźniom funkcjonariusz aresztu, a osadzeni osobiście kwitują ich odbiór. W ocenie Sądu w/w procedury przygotowania i dostarczenia paczek powodowi w żaden sposób nie naruszają jego dóbr osobistych i nie prowadzą do ujawnienia jego danych osobowych. Samo udostępnienie imienia, nazwiska oraz numeru celi stanowią niezbędne minimum informacji niezbędnych i koniecznych dla właściwego i prawidłowego przygotowania oraz później dostarczenia paczki adresatowi. Jednocześnie tak wskazane dane w istocie na terenie samego Aresztu Śledczego dostępne są wyłącznie funkcjonariuszowi, który zajmuje się roznoszeniem paczek żywieniowych i higienicznych więźniom, nie mają do nich dostępu inni więźniowie. Z w/w danych nie wynika również status danego więźnia, np. na ich podstawie nie ma możliwości ustalenia, że konkretny osadzony należy chociażby do tzw. osób chronionych. Co więcej, z zebranego materiału dowodowego w sprawie nie wynika również, aby w/w funkcjonariusz np. krzykiem wywoływał kolejnych więźniów, że przygotowano dla nich paczkę i zostanie ona im zaraz dostarczona.

Ostatecznie w zgromadzonych materiałach sprawy nie znalazły potwierdzenia zarzuty powoda odnośnie publicznego umieszczenia i udostępniania każdemu zainteresowanemu listy więźniów, którzy wykonywali w danym dniu telefon z specjalnie przystosowanego do tego aparatu telefonicznego. Z poczynionych przez Sąd ustaleń wynika, że na terenie Aresztu Śledczego w Ł. prowadzone są dla celów porządkowych i organizacyjnych listy telefonów i więźniów je wykonujących. Listy te, wbrew twierdzeniom powoda, znajdują się w dyżurce funkcjonariusza Aresztu i tylko on ma do nich dostęp. Dyżurka jest pomieszczeniem zamykanym i ma do niej dostęp jedynie funkcjonariusze. Listy te nie są wykładane na korytarzu jednostki penitencjarnej, ani wywieszane na jakiegokolwiek tablicy i nie mają do nich dostępu inni więźniowie, bądź osoby trzecie. Tym samym nie ma mowy o nieuprawnionym udostępnieniu jakichkolwiek danych osobowych powoda osobom postronnym.

Mając powyższe na uwadze Sąd oddalił żądanie powoda w całości jako nieuzasadnione.

Powód przegrał proces w całości. Sąd, mając na uwadze charakter sprawy oraz sytuację materialną i życiową powoda, na podstawie przepisu art. 102 k.p.c. nie obciążył go kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej.

W oparciu o przepis art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 755) Sąd nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi, gdyż powód został uprzednio zwolniony od kosztów sądowych, a Sąd nie znalazł podstaw do zmiany decyzji w tym zakresie.

ZARZĄDZENIE

doręczyć odpis wyroku z uzasadnieniem zgodnie z wnioskiem.